

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060147137169114

ბრძანება №183

ქ. თბილისი

31 / მარტი / 2014 წ.

**შპს „RMG Gold“-ის სალიცენზიო ფართობში არსებული მაგისტრალური
გაზსადენის წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქის განშტოების „საყდრისის“
საბადოს უბანზე გამავალი მონაკვეთის გადატანის მშენებლობისა და
ექსპლუატაციის პროექტზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის
დამტკიცების შესახებ**

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №14; 31.03.2014 საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ, შპს „RMG Gold“-ის სალიცენზიო ფართობში არსებული მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქის განშტოების „საყდრისის“ საბადოს უბანზე გამავალი მონაკვეთის გადატანის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტზე;
2. ამ ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „RMG Gold“-მა უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№14; 31.03.2014.) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „RMG Gold“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „RMG Gold“-ის მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ორგანოში საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქ. №7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი:

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების დეპარტამენტის უფროსის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი ბარათი; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედანხედველობის სააგენტოს წერილი (№3377; 17.03.2014); ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№ 14; 31.03.2014).

მინისტრი

ხათუნა გოგალაძე

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების
დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL AND NATURAL RESOURCES PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 14

31 მარტი 2014 წ.

1. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – გაზსადენის მშენებლობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „RMG Gold“, საქართველო, ბოლნისი, დაბა კაზრეთი.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ბოლნისის მუნიციპალიტეტი დაბა კაზრეთი.
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 17.03.2014 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „გრინტექსი“.

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია, შპს „RMG Gold“-ის სალიცენზიო ფართობში არსებული მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქის განშტოების „საყდრისის“ საბადოს უბანზე გამავალი მონაკვეთის გადატანის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

პროექტის მიზანს წარმოადგენს „წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქი“ მაგისტრალური გაზსადენის ტრასის 63-65კმ მონაკვეთის (1281.0 მეტრი) გადატანა, შპს „RMG Gold“-ის „საყდრისის“ წიაღისეულის გეოლოგიური შესწავლა-მოპოვების ლიცენზიის ფარგლებში მდებარე კარიერის ტერიტორიიდან, რაც გამოწვეულია იმით, რომ აღნიშნული მონაკვეთი გადის უშუალოდ „საყდრისის“ კარიერის უბნის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა განხორციელდეს მადნის მოპოვება ბურღვა-აფეთქებითი მეთოდის გამოყენებით, აღნიშნულიდან გამომდინარე საფრთხე ექმნება: გაზსადენის შეუფერხებელ ფუნქციონირებას, კარიერზე მომუშავე პერსონალის სიცოცხლეს და არსებული ინფრასტრუქტურის მდგრადობას. აქედან გამომდინარე აუცილებელი ხდება გაზსადენის აღნიშნული მონაკვეთის გადატანა უსაფრთხო მიმართულებით.

საქმიანობა განხორციელდება ბოლნისის მუნიციპალიტეტში, დაბა კაზრეთის ტერიტორიაზე. სამუშაო რეჟიმი შეადგენს წელიწადში 264 დღეს 8 საათიანი მუშაობით.

გზშ-ს ანგარიშში განხილულია პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები. თავდაპირველად განიხილებოდა „წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქის“ განშტოების „საყდრისის“ მონაკვეთის მაგისტრალური გაზსადენის ტრასის 63-65კმ მონაკვეთის ადგილზე მასშტაბური რეაბილიტაციის ვერსია, თუმცა აღნიშნული მონაკვეთის არსებული მდებარეობის გამო, რადგანაც არსებული მილსადენის ტრასა გადის უშუალოდ საყდრისის კარიერის უბნის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა მოხდეს მადნის მოპოვება ეს ვერსია გამოირიცხა თვით გაზსადენისა და კარიერში მომუშავე პერსონალის უსაფრთხოების გამო. მაგისტრალური გაზსადენის „საყდრისის“

განშტოების რეაბილიტაცია ტექნიკურ სირთულეებთან ერთად სხვა უარყოფით შედეგებსაც მოიცავდა. ექსპლუატაციაში მყოფი მილსადენის რემონტი არსებული განლაგებით, ისე რომ ძველი მილი ამოღებული იქნას რეაბილიტაციის მიზნით, გამოიწვევდა დამანისისა და წალკა-ახალქალაქის მუნიციპალიტეტების მოსახლეობისათვის გაზომომარაგების შეწყვეტას სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების პერიოდში, ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დადგა საკითხი გაზსადენის ახალი განშტოებისათვის შერჩეულიყო ალტერნატიული ტრასა, რომლისათვისაც არ იქნებოდა დამახასიათებელი პრობლემები ტრასის მშენებლობისას გაზის მიწოდების შეწყვეტით თითქმის მთელი სამხრეთ საქართველოს რეგიონისათვის.

I ალტერნატიული ვარიანტი იყო ახალი ტრასის გატარება საერთაშორისო მნიშვნელობის „ფონიჭალა-მარნეული-გუგუთი (სომხეთის რესპუბლიკის საზღვარი)“ საავტომობილო გზის გასწვრივ, მაგრამ სამშენებლო წესებისა და ნორმების (CH#II2.05.06-85*) მიხედვით მაგისტრალური გაზსადენი მე-2 და მე-3 კატეგორიის გზიდან დაშორებული უნდა იყოს არანაკლებ 30 მეტრისა. რადგანაც ზოგადად რელიეფის სირთულის გამო ეს შეუძლებელი იყო, ამიტომ კომპანიის მიერ ეს ალტერნატივა გამოირიცხა.

II ალტერნატიული ვარიანტი ითვალისწინებდა ახალი, შემოვლითი მილსადენის გაყვანას „საყდრისის“ კარიერის უბნის ჩრდილო-დასავლეთის მიმართულებით, თუმცა ძლიერ რთული რელიეფისა და ბუნებრივი პირობების გამო გამოწვეული ტექნიკური სირთულეების გათვალისწინებით ეს ალტერნატივაც გამოირიცხა.

III ალტერნატიული ვარიანტია „საყდრისის“ საბადოების შემოვლითი მარშრუტი სამხრეთის მიმართულებით. ამ მარშრუტის დეტალური ინსპექტირებისა და ანალიზის საფუძველზე გამოვლინდა, რომ მილსადენის მშენებლობა ხელს შეუწყობს გაზსადენის უსაფრთხო ფუნქციონირებას, ასევე განიხილული ვარიანტი ყოველნაირად აკმაყოფილებს როგორც გაზსადენის უსაფრთხო ექსპლოატაციას, ასევე უსაფრთხო გარემოს არსებობას იქ მომუშავე პერსონალისათვის.

გზმ-ს ანგარიშში ასევე განხილულია არაქმედების ალტერნატივა. შპს "RMG Gold"-ი, 1994 წლიდან ფლობს „საყდრისის“ უბნის წიაღისეულის გეოლოგიური შესწავლა-მოპოვების ლიცენზიას და არის ერთ-ერთი მსხვილი გადამხდელი კომპანია საქართველოში, რომელიც შეადგენს ბოლნისისა და დმანისის რაიონების შემოსავლების წყაროს დიდ ნაწილს. RMG ჰოლდინგში დასაქმებულია დაახლოებით 3000 ადამიანი, რომელთა უმრავლესობა ადგილობრივ მოსახლეობას წარმოადგენს, წლების მანძილზე ჰოლდინგის მიერ გამოქვეყნებული პროდუქცია შეადგენდა საქართველოს ექსპორტის 8-10 %. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, აღნიშნული მუნიციპალიტეტების გაზომვარაგების სისტემის ტექნიკური გამართულობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. შესაბამისად უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილი იქნა.

ხოლო რაც შეეხება ტექნოლოგიურ ალტერნატივას განხილულ იქნა ორი ვარიანტი: მიწისქვეშა და მიწისზედა მილსადენის მშენებლობა. გადაწყვეტილება მიღებული იქნა პირველი ალტერნატივის სასარგებლოდ, რადგან მიწისზედა მილსადენის მშენებლობა ამ კონკრეტული შემთხვევისათვის მიუღებელია, გაზსადენის გადასაღების ახალი ტრასის ბუნებრივი და ეკონომიკური პირობებიდან გამომდინარე, ამის გარდა საქართველოს ნავთობისა და გაზის კორპორაციის ტექნიკური პირობა, რომელიც პროექტის შედგენამდე იქნა მიღებული ცალსახად აღნიშნავს, რომ გაზსადენი უნდა იყოს მიწის ქვეშა განლაგების.

აღნიშნული გაზსადენის ტრასაზე მიწის სამუშაოების წარმოება უნდა შესრულდეს შემდეგი თანმიმდევრობით: მშენებლობის ზოლის გაწმენდა ნარგავებისაგან, ტყისაგან, ბუჩქნარისაგან. ასევე უნდა მოხდეს ნაყოფიერი ფენის მოხსნა (საშუალოდ 10-20სმ სისქეზე) და მისი დასაწყობება გაზსადენის ტრასის გაყოლებაზე, მის მარცხენა მხარეს, დასაწყობების სიმაღლე არ უნდა აღემატებოდეს 2 მეტრს, გროვის ფერდების დაქანება უნდა შეადგენდეს 450-ს. გროვებს შორის უნდა იყოს დიობები, (ე.წ. „ფანჯრები“) ზედაპირული წყლების არიდებისათვის. ჰუმუსის გროვა უნდა იქნას დაცული მის ძირში მიწით სავსე ტომრების განლაგებით, რომ არ მოხდეს ჰუმუსის ფენის წარეცხვა, ამის შემდეგ იწყება გაზსადენის ტრასის მოსწორება ბულდოზერით და ხდება ტრანშეის გათხრის სამუშაოები და ტრანშეის გასწვრივ იზოლირებული მილების შედუღება რგოლებად, ხოლო გაზსადენის საბოლოო შედუღება ხდება ტრანშეაში, ტრანშეის შევსება ხდება რბილი გრუნტით

მილის ზედაპირიდან 0,2მ-ის სიმაღლემდე, საბოლოო შევსება კი ხდება ასევე ადგილობრივი გრუნტით ბულდოზერით, რის შემდეგადაც ხდება ტრანშეის საბოლოო მოსწორება, მილის მიერ გამოდევნილი გრუნტი უნდა მოსწორდეს ადგილზე. ტრასის დერეფანში დაკავებულ ფართობებს გაუკეთდეს რეკულტივაცია იქვე მოხსნილი და დაგროვილი ჰუმუსის ფენის გადაშლით და მოსწორებით. სახნავ და საძოვარ ფართობებიდან გატანილი იქნება ქვებისა და ლოდების ნარჩენები. მიწის ზედაპირი მოყვანილი იქნება პირვანდელ მდგომარეობაში და გადაეცეს მიწის მფლობელს შემდგომი მისი ექსპლუატაციისათვის.

პროექტით გათვალისწინებულია გაზსადენის ტრასის მშენებლობა $\Phi 325 \times 6$ K52 ГОСТ P 52079-2003 ან $\Phi 323,9 \times 6,4 \times 52$ API 5L მილებისაგან, რომლებიც აკმაყოფილებს ტექნიკურ მოთხოვნებს მაგისტრალური გაზსადენის ტრასის მშენებლობისათვის. საავტომობილო გზის (ორი გადაკვეთა) გადაკვეთის დროს გამოყენებული უნდა იქნას ფოლადის გარცმის მილი 200 მმ-ით მეტი დიამეტრის მუშა გაზსადენზე $\Phi 530 \times 8$ K52 ГОСТ P 52079-2003, მშენებლობის დროს გამოყენებული უნდა იყოს მუხლები R5DN მოლუნვის რადიუსით, დამზადებული Gas TY 102-488/2-05, ASME/ANSIB16.49 ან ISO 15590-1 სტანდარტის მიხედვით. გაზსადენს, გარცმის მილებს და მუხლებს უნდა გაუკეთდეს გამლიერებული ტიპის 3PE DIN 30670 იზოლაცია ქარხნული წესით დამზადებული. „წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქი“ მაგისტრალური გაზსადენის ტრასის მონაკვეთი (63-65კმ), რომლის გადალაგებაც არის გათვალისწინებული წინამდებარე პროექტის მიხედვით, წარმოადგენს საშუალოზე მეტი სირთულის ობიექტს, რომლის სიგრძეა 1281 მეტრი, გაზსადენის ტრასის პიკეტობრივი აღწერილობა ასეთია:

PK0+0.0 გადალაგების საწყისი წერტილი, სადაც ხდება დაპროექტებული გაზსადენის მიერთება მოქმედ გაზსადენთან $\alpha=90^\circ$ -იანი მუხლის ჩაყენებით.

PK0+0.0-PK1+57.0 გაზსადენი გადის კერძო მფლობელის სახნავ ფართობში, ითესება ერთწლიანი კულტურები.

PK1+62.0-PK2+22.0 იკვეთება „ფონიჭალა-მარნეული-გუგუთი“ საავტომობილო გზა, გადაკვეთის სიგრძეა 60,0 მეტრი, რომლის გადაკვეთა ხდება საავტომობილო გზის კმ 69+210.0-ზე.

ПК1+85.0-ზე იკვეთება სილქნეტის ოპტიკურ ბოჭკოვანი კაბელი. გადაკვეთის ადგილი გაითხრება ხელით, მფლობელი ორგანიზაციის წარმომადგენლის თანდასწრებით.

ПК2+17.0-ПК3+80.0 გაზსადენი გადის სახნავ ფართობებში (ნაკვეთი კერძო მფლობელობაში), სადაც ითესება ერთწლიანი კულტურები.

ПК3+80.0-ზე იკვეთება $\Phi 500$ მმ წყალსადენის მილი, აქაც გადაკვეთის ადგილას მიწის სამუშაოები იწარმოება ხელით, მეკატრონის წარმომადგენლის თანდასწრებით. გაზსადენი გატარდეს წყალსადენის ქვემოდან მისგან 0,5მ-ის დაცილებით ვერტიკალურ სიბრტყეში.

ПК3+80.0-ПК6+80.0 გაზსადენი გადის სატყეოს ფართობებში, ადის ქედის წვერზე და ისევ დაეშვება ქედის ძირამდე. ტრასის ეს მონაკვეთი საკმაოდ დამრეცია ორივე მხარეს, როგორც ასვლის ასევე დაშვების ადგილებში. ყველაზე დიდი ქანობი, რომელიც დაფიქსირებულია შესაბამის გრძივ პროფილზე შედაგენს 170501-ს, ქანობი ამ მონაკვეთში არის 20%-მდე. სხვა ადგილებში კი ქანობი გაცილებით ნაკლებია 8-დან 16%-მდე.

ПК6+75.0-ПК6+81 გაზსადენით იკვეთება რ/ზეტონის სარწყავი არხი (საშუალო სიღრმე არხის 2-2,5მ-ია). პროექტით გათვალისწინებულია გაზსადენის სარწყავი არხის ქვეშ გატარება მისგან მინიმუმ 1,0 მ-ის დაცილებით. არხის გადაკვეთაზე გათვალისწინებულია გაზსადენის გატარება რ/ზეტონის დამცავ გარსაცმში სიგრძით 6,0 მეტრი, აღნიშნული არხი იკვეთება ორ ადგილას (მეორე გადაკვეთა ხდება ПК9+32.0 – ПК9+38.0) გადაკვეთის მეთოდი ორივე შემთხვევაში ერთნაირია.

ПК7.00-ПК8+20.0-მდე გაზსადენი გადის სახნავ ფართობებში, სადაც არანაირი სასოფლო სამეურნეო კულტურა არ არის დათესილი, მიუხედავად ამისა პროექტით გათვალისწინებულია ტრასის ამ მონაკვეთის რეკულტივაციის სამუშაოების ჩატარება.

ПК9+40-ПК11+07.0-მდე გაზსადენი გადის მინდვრებში, სამოვარზე აქაც აუცილებელია გაზსადენის მშენებლობის დასრულების შემდეგ რელიეფის მოსწორება და მისი გაწმენდა სამშენებლო ნარჩენებისაგან.

ПК11+45.0-ПК12+03.0 იკვეთება „ფონიჭალა - მარნეული - გუგუთი“ საავტომობილო გზა, გადაკვეთის სიგრძეა 58 მეტრი (გზის კმ 70+285.0-ზე). გადაკვეთა ხდება 81⁰-იანი კუთხით.

PK12+81.0 წარმოადგენს ტრასის ბოლო წერტილს. აქაც უნდა მოხდეს არსებული მაგისტრალური გაზსადენის ჩაჭრა და მასზე გადაერთება $\alpha=90^\circ$ -იანი მუხლის მეშვეობით.

საავტომობილო გზის გადაკვეთა უნდა განხორციელდეს ღია წესით, მისი ორ ეტაპად ისე რომ არ შეფერხდეს ტრანსპორტის მოძრაობა, ხოლო ზემოაღნიშნული ოთხივე კაბელის გადაკვეთა უნდა განხორციელდეს მფლობელი ორგანიზაციებთან შეთანხმების შემდეგ, მათი წარმომადგენლის თანდასწრებით.

გაზსადენის გადატანისას განხორციელდება სარეკულტივაციო სამუშაოები, მოხდება მიწის ნაყოფიერი ფენის მოჭრა ტრანშეის ზოლის გასწვრივ, სარეკულტივაციო ზოლის სიგანე აიღება ტრანშეის სიგანეს დამატებული 27 მეტრი მის ორივე მხარეს, რეკულტივაციის სიგანეა 28 მეტრი, აღნიშნული სამუშაოს შესრულებისას გამოყენებული იქნება საინჟინრო გეოლოგიური დასკვნის მასალები, ასევე საინჟინრო ტოპომასალები, სადაც ნაჩვენებია მიწის ფართობები, სახნავი, სათიბი, ტყე, ბუჩქნარი და ა.შ. გეოლოგიური დასკვნის მიხედვით სასოფლო დანიშნულების მიწებს სიგრძით 530 მეტრი უნდა გაუკეთდეს რეკულტივაცია, ხოლო მიწის ნაყოფიერი ფენის სისქეა საშუალოდ 0,1- 0,2 მეტრი.

ბოლნისის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დამახასიათებელია რელიეფის ტექტოგენურ, ვულკანოგენურ და ეროზიულ ფორმათა მონაცვლეობა. სამხრეთით რაიონის ტერიტორიაზე შემოდის რთული გეოლოგიური აგებულების ლოქის ქედის ჩრდილოეთი კალთა, რომელიც ინტენსიური ეროზიულ-დენუდაციური პროცესების შედეგად ძლიერ არის დანაწევრებული, რაიონის უდიდესი ნაწილი უჭირავს ქვემო ქართლის ვაკეს, სადაც კარგადაა არის გამოხატული მდინარეული ტერასები. ტერიტორიის გეოლოგიურ აგებულებაში, რომელიც მოიცავს სამშენებლო მოედნების განლაგების ტერიტორიასაც, მონაწილეობენ სხვადასხვა ასაკის წარმონაქმნები, დაწყებული ქვედაპალეოზოურიდან მეოთხეულის ჩათვლით. საქართველოს ტერიტორიის გეოტექტონიკური დარაიონების მიხედვით, ტერიტორია შედის ართვინ-ბოლნისის ბელტის, ბოლნისის ზონის სამხრეთ ნაწილში.

საკვლევი ტერიტორიის სამხრეთით მიედინება მდ. მაშავერა, რომლის კალაპოტის აბსოლუტური მაღლივი ნიშნულები კვირაცხოვლისა და ფოსტისქედის უბნებს შორის 640-675 მეტრის ფარგლებში ცვალებადობს. კვირაცხოვლისა და

ფოსტისქედის უბნები გაყოფილია მდ. მამავერას შენაკადით, ხუნძისხევით, რომლის აბსოლუტური მაღლივი ნიშნული საბადოს ფარგლებში 700 მ-ია. მრავალწლიანი დაკვირვებებით მიწისქვეშა გამონამუშევრებში მნიშვნელოვანი წყალმოდენა არ დაფიქსირებულა, უხვნალექიან პერიოდებში ტექტონიკურ ზონებში წყალმოდენის მაქსიმუმი შეადგენდა 4.0 ლ/წმ, რომლებიც თავისი შემადგენლობით ჰიდროკარბონატულ კალციუმიანი, სულფატური და ნატრიუმიანია, მინერალიზაციით 0.14 1.5 გ/ლ.

ბოლნისის რაიონის ტერიტორიაზე არ არის ველური ფლორის სახეობების დაცვის მიზნით შექმნილი რაიმე კატეგორიის დაცული ტერიტორია, ფლორის დაცულ სახეობას წარმოადგენს ქართული მუხა, რომელიც გვხვდება ცალკეული, უკიდურესად დაფრაგმენტებული კორომების სახით ფოთლოვანი ტყეების ბიოცენოზში. საპროექტო ტერიტორიაზე ამ სახეობის რამდენადმე მნიშვნელოვანი კორომი არ გვხვდება. ძირითადად წარმოდგენილია ცალკეული ინდივიდების სახით, რომელიც გაფანტულია მეორად ტყეებში, ასევე არაა ფაუნის ველური სახეობების დაცვის მიზნით შექმნილი რაიმე კატეგორიის დაცული ტერიტორია, რის გამოც ფაუნის სახეობების შენარჩუნებისათვის რაიონის ძირითადი ტერიტორია დაბალი ეკოლოგიური ღირებულებისაა.

გაზსადენის მონაკვეთი ძირითადად გადის ვაკე და ტალღოვანი რელიეფის პირობებში, თუმცა მის შუა ნაწილში იგი გადადის ბორცვზე სადაც გვხვდება საკმაოდ დახრილობის ფერდობები (12-150), სადაც სამუშაოების დასრულების შემდეგ რეკულტივაციის სამუშაოები მოიცავს ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებების ჩატარებას: წყალამრიდი ბერმები, მოკირწყლული არხები, გაბიონის მცირე კაშხლები (თუ რელიეფის გამო საჭირო გახდა) და გაბიონის მატრასები (თუ საჭირო იქნა).

სხვა მონაკვეთებში, დერეფნის გასწვრივ, მიუხედავად ვაკე რელიეფისა ძირითადად ეროზიის გამომწვევ ფაქტორად შეიძლება მიჩნეულ იქნას ზედაპირული წყლების ნაკადი და ფართობებზე შინაური ცხოველების ზემოქმედება ჭარბი გადამოვება, დატკეპნა და გუბურების წარმოქმნა.

გაზსადენის დერეფანი მოუყვება საირიგაციო ფართობებს სადაც მოწყობილია შესაბამისი არხები. განსაკუთრებულ მიდგომას საჭიროებს გაზსადენის დერეფნის გასწვრივ სარწყავი არხის (ორ ადგილას) და უსახელო მშრალი ხევის გადაკვეთა. მოხსნილი და დასწყობებული ნიადაგი დაცული უნდა იყოს გადარეცვისაგან.

ტერიტორიაზე საკანალიზაციო წყლის ჩაშვება არ მოხდება, რადგან გათვალისწინებულია მობილური ტუალეტების მოწყობა, რომელიც გაიწმინდება პერიოდულად და შეტანილ იქნება ცენტრალურ საკანალიზაციო სისტემაში.

სამუშაოების მიმდინარეობისას ტერიტორიაზე წარმოიქმნება შემდეგი ტიპის ნარჩენები: საყოფაცხოვრებო, სახიფათო, არასახვათო და ინერტული ნარჩენები.

სახიფათო ნარჩენები ყველა სახის ნარჩენის საერთო რაოდენობის დაახლოებით 0.1%-ს შეადგენს, რომლის შეგროვება მოხდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენების კონტეინერებში და გადაეცემა შესაბამის კომპანიას ხელშეკრულების საფუძველზე.

გზშ-ს ანგარიშში (მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპის გათვალისწინებით) შეფასებულია გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება და შემუშავებულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები, გზშ-ს ანგარიშს თან ახლავს გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა და ნარჩენების მართვის გეგმა, როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ეტაპზე. ასევე წარმოდგენილია ტყითსარგებლობის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია და ტყეკავის მასალები.

დოკუმენტის მიხედვით იმ შემთხვევაში თუ მოხდება მაგისტრალური გაზსადენის მოკლევადიანი შეჩერება ან რემონტი, ობიექტის საექსპლუატაციო სამსახური ვალდებულია შეიმუშავოს საქმიანობის დროებით შეჩერებასთან ან რემონტთან დაკავშირებული ოპერატიული გეგმა, რომელიც პირველ რიგში უნდა მოიცავდეს უსაფრთხოების მოთხოვნებს და შეთანხმებული უნდა იყოს ყველა დაინტერესებულ იურიდიულ პირთან, ხოლო თუ მოხდება ხანგრძლივი შეჩერება ან კონსერვაცია, ობიექტის საექსპლუატაციო სამსახური ვალდებულია შექმნას სალიკვიდაციო ორგანო, რომელიც დაამუშავებს ექსპლუატაციის ხანგრძლივი შეწყვეტის ან კონსერვაციის გეგმას, ექსპლუატაციის ხანგრძლივი შეწყვეტის ან კონსერვაციის გეგმა შეთანხმებული უნდა იყოს უფლებამოსილ ორგანოებთან მათ შორის საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან, ასევე მაგისტრალური გაზსადენის გაუქმების შემთხვევაში, გარემოს წინანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის გზებისა და საშუალებების განსაზღვისათვისას გათვალისწინებული უნდა იყოს სპეციალური პროექტის დამუშავება. აღნიშნული პროექტის დამუშავებაზე პასუხისმგებელია გაზსადენის საექსპლუატაციო სამსახური, მაგისტრალური გაზსადენის ინფრასტრუქტურის გაუქმების სპეციალური

პროექტი შეთანხმებული უნდა იყოს უფლებამოსილი ორგანოების მიერ და ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს ყველა დაინტერესებულ ფიზიკურ და იურიდიული პირს.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად დადგენილი პირობები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

შპს „RMG Gold“-ის ხელმძღვანელობა ვალდებულია:

1. უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება წარმოდგენილი საპროექტო დოკუმენტაციისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმის შესაბამისად;
2. უზრუნველყოს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა რეკულტივაცია განახორციელოს „ნიადაგის კონსერვაციისა და ნაყოფიერების აღდგენა-გაუმჯობესების შესახებ“ საქართველოს კანონისა და „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად;
3. უზრუნველყოს ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, აღრიცხვა, დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომი მართვის (გადამუშავება, გაუვნებლობა ან განთავსება) მიზნით შესაბამის ნებართვის მქონე ორგანიზაციებზე გადაცემა;
4. მშენებლობის დაწყებამდე, უზრუნველყოს დაგეგმილი მარშრუტის გადაკვეთის ადგილებზე არსებული კომუნიკაციების (გაზსადენი, წყალსადენი, კავშირგაბმულობა-ტელეკომუნიკაცია და სხვა) მონაცემების შესწავლა და შესაბამის სამსახურებთან ან/და მფლობელებთან შეთანხმება;
5. უზრუნველყოს გაზსადენის მშენებლობის განხორციელება წარმოდგენილი სამშენებლო ტექნოლოგიის სრული დაცვით;
6. უზრუნველყოს დაკვირვება წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების ეფექტურობაზე, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში უზრუნველყოს დამატებითი საკომპენსაციო ღონისძიებების განხორციელება;
7. გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს ინფორმაცია პროექტის მშენებლობის დაწყებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ.

IV. დასკვნა

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი შპს „RMG Gold“-ის სალიცენზიო ფართობში არსებული მაგისტრალური გაზსადენის წითელი ხიდი-წალკა-ახალქალაქის განშტოების „საყდრისის“ საბადოს უბანზე გამავალი მონაკვეთის გადატანის მშენებლობა და ექსპლუატაციის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის უფროსი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

ბ.ა.

(ხელმოწერა)